

Nova etapa, vella essència

CARME PUÉRTOLAS

Rector de la Universitat Catalana d'Estiu des del novembre del 1994, Joaquim Arenas i Sampere vol dur l'esperit de Prada a les fronteres de la fi de segle: obertura a l'espai mediterrani, amb Occitània al fons, entroncament amb els grans debats acadèmics i potenciació d'una imatge en plena consolidació.

Aquest és potser el millor any de Prada. S'ha acabat la incertesa de sempre: les administracions i les universitats —totes són al Patronat menys la d'Alacant— han donat un sí incondicional a la UCE que afronta la seva homologació europea, acadèmica i simbòlica, sota la coordinació d'un president-rector, Joaquim Arenas. Arenas ha fet de la militància lingüística una aposta vital: d'aquella Assessoria de Didàctica del Català d'Omnium Cultural, que va desplegar els primers professors de català per l'escola franquista, fins al Servei d'Ensenyament del Català de la Generalitat de Catalunya, que ha engegat els programes d'immersió lingüística, aquest infatigable home-orquestra enfoca la seva tasca al capdavant de l'equip rector amb tota mena de propostes, entre les quals, i ja li agrada, una de ben agosarada: el Programa Albera, a mitges entre la UCE i la inspecció francesa, per incrementar les classes de català a primària i maternal de l'altre cantó de la frontera. És tan sols una pinzellada. Joaquim Arenas creu que aquesta és la gran universitat d'una plataforma mediterrània en què la perifèria és més que important. I, a més, al futur ja no hi ha núvols.

—El president de l'Institut Lluís Vives, el doctor Joan Martí, va ser molt clar a la vostra revista: no hi haurà alternativa a la Universitat Catalana d'Estiu. La qual cosa, evidentment, no vol pas dir que les universitats no puguin fer cursos d'estiu, perquè són projectes autònoms i especialitzats. No es tracta d'això. Quan tot un estat espanyol manté una sola universitat oficial, que és la Menéndez y Pelayo per qüestions òbvies de coherència, de prestigi i d'economia, crec que sense necessitat d'imitar-los podem reforçar la nostra pròpia universitat d'estiu. La diversificació i dispersió d'aquesta imatge de marca que és Prada tampoc no seria gens bona. Anomenar universitat certs cursos d'estiu em sembla inapropiat, només genera confusió. Hi ha una Universitat Catalana d'Estiu, i ara ja es pot dir que totes les instàncies acadèmiques i polítiques hi donen un suport incondicional.

—Tantes setmanes parlant amb representants de l'administració li han conservat l'optimisme sobre aquest suport incondicional?

—Absolutament. He visitat tots els governs, consellers i ministres, com el d'Andorra —ara estic pendent del president de la regió Llenguadoc-Rosselló—, i he visitat totes les administracions dels Països Catalans, inclòs l'Alguer, i a part reconèixer el rang institucional de la UCE, tothom està d'acord en la necessitat de potenciar-la i de consolidar-la fent que cada any no

sigui un "sant tornem-hi, que no ha estat res", sinó la veritable universitat d'estiu de totes les universitats catalanes.

—*La Generalitat de Catalunya ja no té dubtes?*

—Insisteixo que no he vist reticències en cap banda, i menys en la Direcció General d'Universitats, sobre el finançament de Prada. També he de dir que he fet propostes de finançament superiors a les previstes i m'han fet veure que en ple reajustament pressupostari això no és possible. Però la rebuda ha estat sempre favorable i això també ens ha permès de començar a pensar en camins alternatius, com l'esponsorització, que ja dóna excel·lents resultats en la nostra competidora més immediata, la Menéndez y Pelayo. És el moment d'iniciar aquesta via perquè hem d'aconseguir alguna cosa més que la continuïtat. Entenguem-nos. No es tracta de perdre res d'allò que és essencial de Prada, i entenc per essencial una plataforma de debat ideològic, una palestra i una àgora amb plena independència política i intel·lectual, un lloc en què la docència s'entén no pas com una transmissió de coneixements, sinó com un *feed back* entre alumne i professor. Aquesta és l'essència de la nostra universitat, com ho és aquest aspecte sociològic únic d'oferir cursos d'iniciació als qui potser només tenen un certificat d'escolaritat, un gran bloc central o acadèmic d'altíssim nivell, uns cursos d'extensió universitària que són els seminaris d'investigació que aporten les universitats mateixes. La UCE ha estat i ha de ser el centre que proporcioni al poble dels Països Catalans el nivell de cultura superior que es necessita en el desenvolupament d'Europa.

—*Com es concreta el desig?*

—Projectant la UCE a Europa. Volem que la UCE sigui l'exponent més fructífer de la teoria científica punta i de la millor extensió cultural, en el sentit de cursos d'extensió universitària, d'aquesta plataforma mediterrània que va de Fraga a Guardamar i de Salses a Maó.

—*Per exemple?*

—Doncs enguany n'hi ha un de ben bo. Ara que sembla que totes les certeses i els dogmes s'han enfonsat o fan aigües, quan ja res no sembla vàlid ni legítim, surt la comissió de ciències de la UCE i ens diu que preparen un gran tema: caos i determinisme. Això significa donar des del camp científic una resposta a preguntes plenament actuals. Debat d'ideologies? També. El segle del romanticisme.

—*Què pensa aportar-hi Joaquim Arenas, a tot aquest engranatge?*

—La meua intenció és de mantenir la línia d'ascensió acadèmica i d'incentivació de les qualitats essencials de la UCE. En segon terme, i m'agrada d'insistir-hi, mantenir aquest terreny de llibertat que és Prada.

—*Complicat?*

—Obligat. La UCE ha de ser la universitat de

CARME PUÉRTOLAS

Maldem perquè 25 ajuntaments del Principat, 7 del País Valencià, 5 de Catalunya Nord i 5 de les Illes Balears s'adhereixin a la UCE, com una decisió explícita de suport per part de l'administració més acostada al poble.

Si la UCE es fa a Prada no és per comoditat. Es fa amb l'esperit que la perifèria tesi la realitat dels Països Catalans. Prenc aquella frase d'Alexandre Cirici Pellicer: la nostra realitat nacional és com un envelat i l'envelat té la gran qualitat que no té cap columna a dintre.

tots els catalans i no podem desmarcar-nos-en. La catalanitat profunda i el rigor acadèmic en un espai de llibertat. Aquestes són les característiques de Prada. Tot això és impossible sense defensar aquesta independència intel·lectual i política que hem reflectit des del primer dia, però això inclou, i aquest és un terme nou, la participació de totes les administracions. Això també inclou, per tant, l'administració local. És a dir, maldem perquè 25 ajuntaments del Principat, 7 del País Valencià, 5 de Catalunya Nord i 5 de les Illes Balears s'adhereixin a la Universitat Catalana d'Estiu, com una decisió explícita de reconeixement d'una voluntat i d'un suport per part de l'administració més acostada al poble. En aquest moment, encara que de paraula, l'Ajuntament de Barcelona s'ha compromès a adherir-se a la UCE. Tot això no és una simple adhesió, sinó que cada ajuntament implicat es compromet a pagar un curs.

—*O beques, potser?*

—Nosaltres hem de tendir a potenciar dos aspectes: beques per als estudiants i subvencions a l'activitat acadèmica. I l'una cosa és tan important com l'altra. També hi ha un aspecte que no podem descuidar: la influència real i creixent de la UCE a Catalunya Nord. Seria dolentíssim de pensar que els catalans del sud organitzen una cita un cop l'any i aquí s'acaba tot. Si la UCE es fa a Prada no és per comoditat. Es fa amb l'esperit que la perifèria tesi la realitat dels Països Catalans. Prenc aquella frase exposada per l'Alexandre Cirici Pellicer: la nostra realitat nacional és com un envelat i l'envelat té la gran qualitat que no té cap columna a dintre; tot el pes es trasllada als cables de l'exterior. Nosaltres tenim travada la catalanitat gràcies a la perifèria: Franja de Ponent, Andorra, Catalunya Nord... El dia que això ens fallés, hauríem de posar columnes a dintre. Per tant, si la UCE es fa a Prada, també hi ha d'incidir.

—*Ja s'ha trobat la fórmula perquè la UCE sigui més seva?*

—N'hem trobat, em penso. Creant una secretaria permanent de la UCE a la Universitat de Prada, a la casa dels Països Catalans. Aplicant el Projecte Albera per augmentar el nivell de català a l'escola francesa. I signant un conveni amb l'euroregió per incorporar Prada com una més de les activitats culturals del Llenguadoc-Rosselló, cosa que ens permetria, de cara a un futur immediat, de crear una secció d'occità. Aquest factor seria un bon principi en aquesta projecció a Europa que ens hem proposat creant també una estructura de fundació. I a partir d'aquí ens permet de plantejar què podem fer com a universitat en el marc de l'Assemblea de Regions d'Europa.

"La UCE ha de donar el to", remarca en Joaquim Arenas. Aquesta vegada fins i tot el menjar podria ser més comestible. És un rumor...

Oriol Malló